

ПРИНЦИП СВОБОДИ СОВІСТІ В НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ

Громадянське суспільство – це суспільство, яке стверджує пріоритети прав людини, виключає монополію однієї ідеології, єдиного світогляду, гарантує свободу совісті.

Кількісні і якісні трансформаційні перетворення, які відбулись у пострадянській Україні торкнулись усіх сфер суспільного життя. Досить помітними вони є у релігійній сфері. У першу чергу слід зазначити «очищення» цієї сфери від радянських диспропорцій та перекручень: насильницької регламентації релігійного життя, заборони окремих релігійних організацій, вплив держави на формування релігійної інфраструктури та вироблення релігійних пріоритетів у суспільстві. Вирішальним чинником таких змін стала, зокрема, демократизація інституту свободи совісті.

Свобода совісті – це поняття багатогранне. Перш за все воно відображає законодавчо оформлене і практично реалізоване визнання державою, громадянськими, політичними та релігійними організаціями, іншими індивідами людської особистості як вищої цінності, повагу до її духовного суверенітету, свободи самовизначення і самореалізації у світоглядній, зокрема релігійній сфері свого буття.

Сутність свободи совісті розкривається через поняття свободи релігії, що означає самовизначення особистості у сфері релігійного світогляду та її самореалізації в системі свого релігійного вибору. Свобода релігії, у свою чергу, може бути здійснена тільки через свободу віросповідання та свободу релігійних організацій. Свобода віросповідання – це індивідуальна релігійна свобода, що передбачає правові можливості вільно дотримуватись принципів будь-якої релігії, відправляти релігійний культ, змінювати свої релігійні погляди, рівність перед законом незалежно від релігійних переконань.

Свобода релігійних організацій – це необхідна умова колективного сповідування релігії, здійснення культових дій. Вона реалізується через соціально-правове забезпечення функціонування у суспільстві церкви, релігійних громад, релігійних об'єднань віруючих.

Забезпечення свободи совісті в Україні здійснювалось відповідно до тих змін, які відбувались у релігійній сфері з одного боку, з іншого відображало процес демократизації самого суспільства та держави [1, с. 245].

За роки незалежності в Україні було створено правову базу для реалізації права людини на свободу совісті. Це мало позитивний вплив на розвиток відносин між державою та релігійними конфесіями, дало можливість конфесіям розгорнути активну проповідницьку, просвітницьку та благодійницьку діяльність на благо українського народу та відродження його духовності, сприяло розвитку мережі релігійних організацій.

Вагомим здобутком на шляху будівництва громадянського суспільства в незалежній Україні стало впровадження демократичних державно-правових гарантій свободи совісті. Вони зафіксовані у Конституції України та Законі України «Про свободу совісті та релігійні організації».

Стаття 35 Конституції України гарантує право кожній людині на свободу й віросповідання. У ній вказується на те, що кожна людина має право слідувати будь-яку релігію або не сповідувати ніякої, відправляти одноособові чи колективні релігійні культи і ритуальні обряди, вести релігійну діяльність. Згідно з конституційними положеннями церква і релігійні організації України відокремлені від держави, а школа від церкви, жодна релігія не може бути визнана державою як обов'язкова [2, с. 97].

Список використаних джерел:

1. Лубський В. І. Історія релігій. – Київ : ВК ТОВ «Тандем», 2002.
2. Конституція України. – Київ, 2006.